

Jamstvo za meje nove Češkoslovaške
Velika Britanija in Francija sta že zamenjali po angleško-francoskem načrtu od 19. septembra nove meje Češkoslovaške proti slehernemu neizvajanemu napadu.

Kakor hitro bosta urejeni v novi Češkoslovaški vprašanji poljske in mažarske manjšine, se pridružita jamstvu mej še Nemčija ter Italija.

Po podpisu sporazuma

Po poročilih iz Prage z dne 30. septembra je češkoslovaška vlada, ko je proučila vse podrobnosti sklepov, ki so bili storjeni brez njenega sodelovanja v Münchenu in proti njeni volji, sporazum sprejela, ker pač ni imela druge izbire.

Državniki štirih v Münchenu zbranih veljeli so se vrnili v največjem zmagoslavju. Mussolinija je ob povratu v Rim prišel pozdravit kralj, Chamberlain je prejel cele gore zahvalnih brzojav, Daladier je bil deležen največjih manifestacij v počastitev, ker je odločilno sodeloval pri mirni poravnavi tolikanj nevarnega spora.

Nemške čete so 1. oktobra zjutraj vkorakale v prvi odsek severno od Passaua.

Poljske čete so zasedle ozemlje, katerega tvorijo v četverokotu mesta Katovice, Petrovice, Tješin in Bielsko. V tem ozemlju je proglašeno obsedno stanje. Poljaki so razglasili, da jih sporazum v Münchenu v ničemer ne ovira, da bi ne združili tješinskega ozemlja s poljsko državo.

Češkoslovaška vlada je 1. oktobra mirno rešila vprašanje poljske manjšine z odstopom Tješina Poljakom. Češkoslovaška vojska se je umaknila 3. oktobra s češkoslovaško-poljske meje. Zasedba tješinskega okrožja po Poljaki bo izvršena v desetih dneh.

Vodja sudetskih Nemcev Konrad Henlein je bil 2. oktobra imenovan za državnega komisarja Nemčije za sudetsko-nemške pokrajine in je neposredno podrejen Hitlerju. Istočasno je bil tudi podpisan odlok, kateri pravi, da zasedba sudetsko-nemških pokrajin po nemški vojski pomeni prevzete uprave nad temi pokrajinami.

Iz raznih držav

Važen sad sporazuma v Münchenu. Neslužben dogovor o nenapadanju med Anglijo in Nemčijo. Angleški ministrski predsednik je obiskal 30. septembra, drugi dan po podpisu sporazuma, Hitlerja v njegovem zasebnem stanovanju. Ob tej priliki sta podpisala zastopnik Anglije in Nemčije izjavo, v kateri svečano izjavljata, da oba naroda (angleški in nemški) ne bosta nič več v vojni drug proti drugemu. Vse spore bosta reševala mirno in na način,

kakor sta se ga poslužila v Münchenu dne 29. septembra. Državnika sta se obvezala, da se bosta trudila za odstranitev vseh obstoječih težav na poti k dobremu sporazumu obeh narodov.

Angleški mornariški minister odstopil. Angleški mornariški minister Duff-Cooper je odstopil, ker se ne štrinja z zunanjo politiko ministrskega predsednika Chamberlaina.

Položaj na kitajskem bojišču

Že dalje časa ni bilo nobenih poročil iz Kitajske. Šele 28. septembra se je zganil v Tokiu japonski vojni minister general Itagaki in je podal o položaju na kitajskem bojišču za prodirajoče Japonce nič kaj razveseljivo poročilo.

Proti Hankovu gre počasi zaradi deževja in kitajskih utrd

Glavni cilj celotnega gibanja japonskih čet na Kitajskem je osvojitve kitajske

prestolice Hankova, za kojega obrambo je zastavil kitajski maršal Čankajšek vse sile, da ga ne bodo pohrustali Japonci kakor zrelo hruško. O prodiranju proti Hankovu pravi japonski vojni minister tole:

Japonska vojska, ki ima za cilj Hankov, prodira s severa in na obeh bregovih reke Jangce. Oni deli japonske vojske, ki prodirajo proti Hankovu s severa, se po današnjih vesteh nahajajo v hribovitih predelih pri mestu Sinjangu, ki je oddaljen

115 milj severno od Hankova. Na tem bojišču je nastopilo hudo jesensko deževje, ki že več dni onemogoča resnejše vojne pohode, ker je uporaba motoriziranih oddelkov okrog Sinjanga onemogočena.

Nadalje priznava general Itagaki zastoj vojaških kretanj tudi v okolici utrjenega mesta Tienčičanga, ki je oddaljen samo 90 milj severno od Hankova. To mesto je v vojaškem oziru velikega pomena za približanje Hankovu s severa. Vsi dosedanji poskusi japonske vojske, da bi osvojila utrdbesni okrog Tienčičanga, so se ponesrečili. Na bojišču južno in severno od Jangceja sta obe vojski, ako se izvzamejo manjše izpremembe na severnem bregu, oddaljeni druga od druge samo tri milje. Na severnem bregu Jangceja se razvija hudo medsebojno topniško obstreljevanje. Na ostalih bojiščih je položaj nespremenjen.

Japonski zunanji minister odstopil

Japonski zunanji minister general Ugaki je 29. septembra popoldne odstopil in je prevzel začasno vodstvo zunanjih zadev predsednik vlade knez Kanoie. Ob priliki uravnavanja češkoslovaško-nemškega spora je naslovil predsednik Združenih držav Roosevelt posebno poslanico tudi na Japonsko s pozivom, naj vpliva pomirjevalno na krizo v Evropi. General Ugaki je bil za odziv Rooseveltovemu klicu, vojaška japonska stranka pa je ameriško poslanico prezrla in odbila. Zaradi tolikega nasprotja ni preostajalo Ugakiju drugega, kakor da je podal ostavko.

Po katoliškem svelu

Križi v vojašnice. V Italiji se vrši po nekaterih krajih propaganda za to, da se v vojašnicah, kjer živijo vojaki, namestijo križi. Propaganda ima lepe uspehe. V mestu Aquila je nadškof blagoslovil v navzočnosti državnih in vojaških oblasti 300 razpel, ki so namenjena vojašnicam. Razpela, ki so umetniško izdelana, so dar organizacije katoliških gospa. V svojem govoru je nadškof omenil zmago cesarja Konstantina Velikega nad poganstvom ter poudaril, da so vojaki ne samo boritelji domovine, marveč tudi borci Kristusovi, ki morejo v težkih moralnih bojih zmagati samo s pomočjo križa in Križanega.

Šola za voditelje Katoliške akcije. V Liverpoolu na Angleškem začne delovati prva šola za voditelje Katoliške akcije. Namen ji je, da vzgoji izobražene svetnjake vseh angleških škofij v voditelje katoliške

apostolske delavnosti. V večmesečnih tečajih bo nudila svojim slušateljem temeljit pouk iz bogoslovja, morale in socialnih znanosti. Ustanovljen je za to šolo poseben denarni sklad, ki bo omogočeval tudi manj premožnim osebam obiskovanje te sodobne šole.

Pravoslavni menih — katoličan. V katoliško cerkev je vstopil pravoslavni menih Teodozij Boteanu, arhimandrit (predstojnik) romunskega samostana v okolici mesta Jassy. Boteanu je prej bil menih v romunskem samostanu v meniški republiki na gori Atos (blizu Soluna v sedanji Grčiji) ter je spisal knjigo o meniškem življenju na Atosu. Bil je tudi urednik lista »Meniško življenje«. Nekaj mesecev je preživel kot gost v benediktinskem samostanu Maria-Laach na Nemškem. Sedaj je kronal svoje dolgoletno hrepenenje po resnici

in resnični Kristusovi cerkvi z vstopom v katoliško cerkev. Kot bivši pravoslavni menih hoče tudi v katoliški cerkvi ostati redovnik ter je bil sprejet kot novinec v samostan uniranih (s katoliško cerkvijo združenih) bazilijancev.

Hudiča izganjati z Belecubom po zadržilu sv. pisma ne vodi do uspeha. Hudič se ne da izgnati, marveč drži trdno v svojih krempljih zasedeno postojanko, deležen je celo prirastka moči. Po tej metodi hoče nemški narodni socializem izgnati iz Nemčije rdečega komunističnega hudiča, pri tem pa se poslužuje boljševiskih metod. Ne da se komunističen naturalizem pregnati iz duš na drug način kot z utrjenjem krščanske vere in krščanske morale. Narodni socializem pa krščansko vero in moralo izpodkopava med nemškim ljudstvom, pred vsem med mladino. S tem ohranja stare komunistične poti med ljudstvo ter boljševizmu utira nove, kjer jih prej ni bilo. Zato je boljševizem s tako zvanim kulturnim bojem — bojem zoper

krščanstvo — v Nemčiji nad vse zadovoljen. Kakor poroča vatikanski list »Osservatore Romano« v dopisu iz Rige, glavnega mesta države Letonije (15 km od Vzhodnega morja), sovjetski časopisi z velikim zanimanjem zasledujejo to, kar se sedaj dogaja v Nemčiji. Z zadovoljstvom priznavajo, da se brezbožniškemu pokretu komunistov ni posrečilo doseči tako veli-

kega števila verskih odpadnikov kot je dosegel nemški narodni socializem. Boljševiški brezbožniški pokret je prav zadovoljen s porastom brezboštva v Nemčiji ter izraža nado, da se bodo kmalu videli sadovi razkristjanjevanja nemškega ljudstva, v prvi vrsti nemške mladine. Boljševiški brezbožnik si s ciničnim posmehom na ustnicah v zadovoljstvu mane roke.

Novice

Nesreče

Kolesar pod avtomobilom. Na križišču Meljske ceste z Aleksandrovo v Mariboru se je zgodila zadnje dni predpoldne huda prometna nesreča. V trenutku, ko je zavil 58 letni viničar Anton Babič iz Pekla s kolesom iz Meljske ceste na Aleksandrovo, mu je pripeljal nasproti tovorni avto. Trčenje je bilo neizogibno. Avto je podrl Babič in ga je vlekel nekaj časa s seboj. Viničar je obležal nezavesten s poškodbami na glavi, na obeh rokah in na znotraj. Prepeljali so ga v resnem stanju v mariborsko bolnišnico.

Padel v apnenico. Pri Sv. Marjeti ob Pesnici je padel v apnenico 22 letni pomožni delavec Franc Ozimič, ki se je hudo opek po obrazu in se je zatekel v mariborsko bolnišnico.

Otrok utonil v potoku. V Hotinji vasi v Slivnici pri Mariboru je prišla dekla Ferikova k sosedu na delo in je vzela s seboj 17 mesečno hčerkico Stanislavo. Ko je bila zaposlena na polju, se je otrok zgubil pri igranju do potoka, padel vanj in utonil.

Starček se hudo opek na sveči. Andrej Polak, 81 letni prevžitkar od Sv. Rozalije pri St. Jurju ob juž. žel., si je postavil gorečo svečo na nočno omarico. Sveča se je prevrnila ter padla na tla. Ko je stari mož pobiral svečo, je padel nanjo in se ni mogel več dvigniti z lastno močjo. Pri tem se mu je vnela obleka. Prevžitkarja so prepeljali v celjsko bolnišnico s hudimi opeklinami po obeh nogah.

Otrok in rudar si zlomila pri padcu nogo. Pri Sv. Joštu pri Dobrni je padel enoletni kočarjev sinček Franček Grobelnik po stopnicah in si je zlomil levo nogo. — Alojzij Bevc, 20 letni rudar iz Studenc pri Hrastniku, je preskočil jarek in je priletel tako nesrečno, da si je strl levo nogo. Poškodovana se zdravi v celjski bolnišnici.

Otrok pod motornim kolesom. V Ljubljani je podrl motociklist sedemletnega mesarjevega sinčka Pavla Podboršek v trenutku, ko je tekel čez Dunajsko cesto in se je ognil avtomobilu. Sunek je fantku nalomil hrbtenico in ga je hudo poškodoval na znotraj. Otrok so oddali v obupnem stanju v bolnišnico.

Smrtonenevaren padeč po stopnicah. Na Jesenicah je padel 42 letni lesni trgovec in hišni posestnik Anton Kunčič tako nesrečno po stopnicah, da je obležal nezavesten

s prebito lchanjo. Podlegel je poškodb, ne da bi se bil zavedel.

Sprevodnik cestne železnice padel pod tramvaj. V Šiški pri Ljubljani je padel pod tramvaj 35 letni sprevodnik cestne železnice Franc Drašler z Viča. Drašler je dobil hude notranje poškodbe in je bil prepeljan z reševalnim avtomobilom v ljubljansko bolnišnico.

Debilo zdrobilo delavcu nogo in roko. Gozdnega delavca Janeza Ruparja so prepeljali v ljubljansko bolnišnico z zlomljeno roko in nogo iz Škofje Loke. Ruparja je hudo poškodovano v škofjeloških gozdovih deblo, katero je padlo nanj.

Motociklist se zaletel v betonski obcestni drog. Policijski uradnik g. Šlemič je bil na službenem potovanju z motor. kolesom s prikolico, v kateri je sedel uradnik iz Ljubljane. Na ovinku pri postaji Gozd-Martuljek na Gorenjskem je onemogočil prah za avtobusom razgled po cesti, zato se je zaletel motociklist v betonski obcestni drog. Policijski uradnik in njegov sopotnik sta obležala nezavestna na tračnicah, ker se je nesreča zgodila tik ob progi in so bile zatvornice odprte. K sreči je privozil mimo hitro po nesreči taksi z Jesenic, ki je pobral ponesrečenca s proge, sicer bi ju bil smrtno povozil vlak. Šlemič si je zlomil obe roki, njegov tovariš pa je znatno poškodovan.

Razne požarne nesreče. Jože Perenič, oficial na sodišču v Kočevju, si je postavil v Mahovniku v kočevski okolici hišico s hlevom in gospodarskim poslopjem. Dne 27. septembra ob devetih zvečer je podtaknil neznanec ogenj v hlev in je Perenič komaj v zadnjem trenutku rešil kravo iz gorečega hleva. Gašenje je bilo oteženo zaradi pomanjkanja vode. Požigi po Kočevskem so precej pogostni, dasi so orožniki pridno na delu, da bi odkrili požigalčeve roke. — V minulem tednu je izbruhnil ob treh zjutraj ogenj v vinski kleti Martina Pučko v Fičanskem vrhu pri Sv. Lenartu pri Veliki Nedelji. Ogenj se je razmahnil tudi na bližnjo klet in prešlo Franca Meška. Obe stavbi sta pogoreli do tal zaradi pomanjkanja vode. Mešku so še zgoreli polovnjaki in vsa druga posoda, katero je imel pripravljeno za trgatve. V teh dveh primerih gre gotovo za požig peklenjske zlobne roke. — Velik požar so doživeli 30. septembra v Ribnici na Kranjskem. G. Rudežu je zgorelo sto kubikov desk in velika zaloga oglja, tvrdki »Arbor« pa 300 kubikov lesa. G. Rudež ima 600 do 700 tisoč din škode, katero približno krije zavarovalnina pri angleški zavarovalnici, tvrdka »Arbor« pa ni bila zavarovana. Ogenj je bil sigurno podtaknjen, ker je začelo goreti sredi skladišča. — V petek, 30. septembra, je podtaknjen nočni ogenj uničil 20.000 din vredno gospodarsko po-

Nalivna peresa

od Din 6.— višje, v Cirilovih prodajalnah Maribor in Ptuj.

slopje posestnice Terezije Golijeve v Goriški gori pri Škocijanu na Kranjskem. S poslopjem vred je zgorela krava, precej sena in dva soda vina. — Stanovanjsko hišo in gospodarsko poslopje je vpepelil nočni ogenj Neži Pečovnik v Ritoznoju v župniji Slivnica pri Mariboru. Zgorelo je nekaj živine in vsa oprema ter znaša škoda 25.000 din. — Na Šmarni gori na Kranjskem je 1. oktobra zjutraj med eno in drugo uro iz neznanega vzroka pogorelo ostrešje na hlevu, ki spada k šmarnogorski mežnariji. Ker ni bilo vode za gašenje, so zgoreli vsi leseni deli in vsa zaloga krme ter stelje. Na srečo je hlev obokan in zaradi tega je ostal nepoškodovan.

Razne novice

Znamenita razstava ob 20 letnici Jugoslavije. V Ljubljani je bila zadnje nedeljo slovesno otvorjena v Trgovskem domu razstava slovenske knjige od 1918 do 1938 in obsega 12.000 slovenskih književnih izdaj. Otvoritev razstave sta počastila med drugimi številnimi odličniki g. notranji minister dr. Anton Korošec in ban dr. Marko Natlačen.

Belouška z dvema glavama. Ludovik Volmajer, posestniški sin z Rdečega brega pri Sv. Lovrencu na Pohorju, je ujel na polju belouško z dvema glavama. Živo čudo narave so nekaj časa ogledovali domačini, dokler ni eden strl kači eno glavo, na kar je poginila. Mrtvo belouško je oddal Volmajer v Maribor, kjer bo na vpogled.

Spominska svečanost v žalcu ob priliki stoletnice rojstva Janeza Hausenbichlerja, združena z odkritjem spominske plošče in s spominsko razstavo, je odložena na nedoločen čas.

Od doma je pobegnil desetletni Čopla Jožef od Sv. Ane v Slov. gorah. Kdor bi kaj vedel o njem se naproša, da takoj sporoči na naslov: Marija Gungl, Vratja vas, p. Apače.

Kmetijski stan do jožefinskih reform je naslov knjižice, ki jo je spisal Jos. Mravljak. Vsakomur, ki se zanima za zgodovino slovenskih kmetov v prejšnjih stoletjih, knjižico toplo priporočamo. Posebno dobrodošla pa bo učitelstvu in šolam, ki jim je knjižica v prvi vrsti namenjena. Cena knjižice je 8 din. Udje Družbe sv. Mohorja jo dobe za 6 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Gospodinj in dekletom, ki se pripravljajo na gospodinjstvo, je namenjena knjiga Kuharica v kmečki, delavski in preprosti meščanski hiši, ki jo je spisala Marija Remec. Knjiga obsega 255 strani in vsebuje 965 preizkušenih receptov za pripravljanje preprostih, pa okusnih in izdatnih domače hrane. Knjiga je sestavljena zelo pregledno, navodila pa so pisana lahko umljivo, tako da jih vsaka preprosta gospodinja povsem razume. Knjiga se dobi v vseh knjigarnah in stane broširan izvod 28 din, vezan pa 40 din. Udje Družbe sv. Mohorja dobi broširano knjigo za 21 din, vezano pa za 30 din, če jo naročijo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Zakonskim ženam in možem, materam in očetom, nevestam in ženom pa je namenjena knjiga Milice Grafenauerjeve »Iz duhovnega življenja družine«. Knjiga je razdeljena na tri dele. Prvi govori o zakonu, o zakonski ljubezni, o zakramentu, o beli kugi, o dostojanstvu zakona. Drugi del razmotriva o vzgoji k čistosti v zakonu in izven njega. Tretji del pa o rasti v duhovnost. Knjiga je najboljša priprava za zakon. Broširana stane 28 din, vezana pa 40 din. Udje Mohorjeve družbe dobe broširan izvod za 21 din, vezan za 30 din, če naročijo knjigo naravnost pri Družbi sv. Mohorja v Celju. 1456

Pri gotovih boleznih žolča in jeter, žolčnega kamna in zlatence urejuje naravna »Franz-Josefova« gorka voda prebavo in pospešuje izpraznjenje črev. Klinične izkušnje potrjujejo, da domače zdravljenje dobro učinkuje, ako se jemlje zjutraj na tešče »Franz-Josefova« voda, pomešana z nekoliko vroče vode. (Ogl. rag. S. br. 15.485/35.) 1138